

Prof.zw. dr hab. Jerzy Mądrowski
Dyrektor Instytutu Edukacji Muzycznej Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach
tel. +48/603897071
e-mail: Jmadrowski @wp.pl

prof.dr hab. Jerzy Mądrowski
dziedzina sztuk muzycznych (instrumentalistyka)

Kielce, 2019.08.28

R E C E N Z J A

przewodu doktorskiego mgr. Łukasza Nowakowskiego w dziedzinie sztuk muzycznych (instrumentalistyka).

Zleceniodawca recenzji:

- Akademia Muzyczna im. I.J.Paderewskiego w Poznaniu, Wydział Instrumentalny, pismo z dnia 25 lipca 2019 r. (520/RT/07/2019), zlecenie podjęte na podstawie art.13 ust.1 Ustawy z dnia 14.03.2003 roku o stopniach i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki, (*tj. Dz.U.2016 poz.882*)

Dotyczy:

- Uchwały Rady Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej im. I.J.Paderewskiego w Poznaniu z dnia 25 września 2017 roku, numer 98/II/2016/2017, w sprawie wyznaczenia mojej osoby na recenzenta pracy doktorskiej przewodu Pana mgr. Łukasza Nowakowskiego na stopień doktora sztuki w dziedzinie sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka,
- Pisma nadesłanego przez Panią prof. dr hab. Alicję Kledzik - Dziekana Wydziału Instrumentalnego z dnia 25 lipca 2019 roku, do którego dołączona została kompletna dokumentacja przewodowa wraz z pracą dokorską mgr Łukasza Nowakowskiego podlegającą ocenie w postępowaniu w przewodzie doktorskim.

Podstawowe dane o Kandydacie:

Mgr Łukasz Nowakowski ukończył z wyróżnieniem Akademię Muzyczną im. I.J.Paderewskiego w Poznaniu w klasie akordeonu prof. zw. dr hab. Teresy Adamowicz Kaszuby i prof. zw. dr hab. Jerzego Kaszuby.

Jest On:

- laureatem wielu prestiżowych konkursów muzycznych (m.in. w Wiedniu - Austria 2012, Le Mont-Dore - Francja 2016, Popradzie - Słowacja 2016, Mons - Belgia 2017),

- czynnym instrumentalistą (solistą i kameralistą),
- dwukrotnym Stypendystą Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego za wybitne osiągnięcia artystyczne (2012 i 2013),
- nauczycielem klasy akordeonu w Państwowej Szkole Muzycznej w Płocku i Wągrowcu.

Ocena pracy doktorskiej:

Przedstawiona do oceny praca doktorska Pana Łukasza Nowakowskiego zatytułowana **„Ewolucja idiomu akordeonisty-wirtuoza w kontekście rozwoju instrumentarium i repertuaru akordeonowego na przykładzie wybranych pozycji literatury XX i XXI wieku”** składa się z dzieła artystycznego (płyty CD) oraz jego opisu. Podjęta przez Doktoranta tematyka pracy jest niezwykle ważkim i interesującym przedsięwzięciem. Trafny dobór utworów wraz z ciekawymi interpretacjami stworzył klarowny obraz prezentacji o wszechstronnym charakterze, ukazującym możliwości odtwórcze akordeonu. Dzieło artystyczne składa się z pięciu reprezentatywnych dla polskiej i europejskiej akordeonistyki nagrań kompozycji Rudolfa Würthnera, Bogdana Dowlasza, Petri Makkonena, Barbary Kaszuby, Janusza Stalmierskiego. Prezentowana muzyka zróżnicowana jest pod względem stylistycznym, fakturalnym oraz odnośnie składu wykonawczego. Patrząc na całokształt wybranych przez Doktoranta pozycji repertuarowych jestem pod wrażeniem ich ciekawego, urozmaiconego doboru. Ukazują one m.in. szerokopojęte możliwości wirtuozowskie akordeonu w różnorodnych konfiguracjach instrumentalnych.

Zaprezentowane na płycie nagrania nacechowane są dbałością o najdrobniejsze detale wykonawcze, w tym umiejętności właściwego zastosowania manualów instrumentu, rejestracji, artykulacji miechowo – palcowej. Na uwagę zasługuje znakomita wirtuozowska biegłość techniczna Doktoranta, umiejętnie wpleciona w przemyślaną i dojrzałą interpretację dzieł, ukazującą indywidualne cechy odtwórcze artysty. Pan Łukasz Nowakowski dysponuje zatem znaczącym potencjałem muzycznym, zaś Jego przygotowanie do nagrań wymagało od Niego wręcz „tytanicznej” pracy z instrumentem oraz licznych przemyśleń i analiz partytur nutowych w kontekście zastosowania właściwych środków artykulacyjnych, rozłożenia i kumulacji napięć dynamicznych, uwypuklenia budowy formalnej, dających w końcowym efekcie satysfakcjonujący obraz brzmieniowy

przekazanego do oceny dzieła artystycznego.

Na treść **opisu dzieła artystycznego** składają się m.in. wstęp oraz rozdział teoretyczny. Zebrane i opracowane przez Autora treści merytoryczne rozdziału pierwszego zawierają istotne informacje dotyczące historii instrumentu, rozwoju instrumentarium, jego koncertowej ewolucji, przeobrażeń technicznych, współczesnej literatury, jak również konkursów promujących współczesne dokonania akordeonistów. Ważnym ogniwem zespalaającym treści teoretyczne z praktycznymi są liczne porównania, w których Autor zamieszcza szereg zestawień dotyczących między innymi cech brzmieniowych współczesnego akordeonu powiązanych z rodziną instrumentów dawnych epok, różnic wykonawczych pomiędzy tradycyjnym akordeonem a cyfrowym, szczegółowych informacji na temat licznych odmian instrumentów, ich ewolucji, zalet i mankamentów w powiązaniu z jego możliwościami technicznymi, brzmieniowymi i wyrazowymi. Rozdział pierwszy stanowi zatem solidny fundament wsparty bogatą literaturą bibliograficzną. Wartością „dodaną” prezentowanego na nagraniach programu jest niekiedy ich premierowy charakter. Dotyczy on literatury akordeonowej najwyższych „lotów”, rzadko wykonywanej na estradach koncertowych ze względu na wysoki stopień trudności oraz nietypowy skład instrumentalny (kompozycja prof. J.Stalmierskiego oraz B.Kaszuby - na akordeon cyfrowy z elektroniką).

W rozdziale drugim Autor omawia możliwości wykonawcze i interpretacyjne wybranych przez siebie dzieł akordeonowych XX i XXI wieku. Rozdział ten stanowi centralny, a zarazem główny trzon pracy. Obejmuje swym badawczym zakresem różnorodne stylistyki wykonawcze literatury XX i XXI wieku. Daje szeroką możliwość postrzegania przez Doktoranta zjawisk dotyczących wirtuozerii w muzyce akordeonowej na przestrzeni lat. Jego analizy porównawcze dotyczą między innymi:

- rozwoju wirtuozowskiej literatury akordeonowej w okresie sześćdziesięciu lat (1955-2015),
- materiału dziełowego, użytych technik kompozytorskich z literaturą skrzypcową i fortepianową (o podobnej prowienienencji: Paganini, Liszt),
- ukazania wirtuozowskich możliwości wykonawczych akordeonu w różnorodnych składach wykonawczych (solo, z elektroniką, z towarzyszeniem orkiestry),
- opisu języka dźwiękowego wybranych przez Doktoranta dzieł instrumentalnych (od fantazji na temat Paganiniego, poprzez muzykę nawiązującą do stylu jazzowo-

rozrywkowego - disco, tango, kończąc na dziełach, które mogą być wykonywane na prestiżowych festiwalach muzyki współczesnej).

Niezwykle istotnym uzupełnieniem opisu dzieła artystycznego są przedłożone przez Autora analizy formalne. W sposób zasadny obrazuje On budowę formalną i dźwiękową nagranych dzieł. Oprócz informacji biograficznych o kompozytorach, niejednokrotnie zamieszcza niezbędne wskazówki potrzebne do prawidłowego zinterpretowania niektórych kompozycji. W obrazowy sposób wyjaśnia genezę opisywanego dzieła, stosuje analizy porównawcze w zakresie przeobrażeń języka dźwiękowego, wskazując na indywidualny charakter opisywanych kompozycji oraz sposób ich wykonania. Powyższe analizy są w mojej ocenie ważnym ogniwem zespalałym pracę doktorską w całość, stanowiącą kompendium wiedzy w zakresie ewolucji idiomu akordeonisty wirtuoza w kontekście rozwoju instrumentarium i repertuaru akordeonowego wybranych pozycji literatury XX i XXI wieku. Ukazują też profesjonalizm Autora dotyczący wykorzystania wiedzy z zakresu wielu dyscyplin muzycznych (m.in. instrumentalistyki, teorii muzyki i kompozycji) oraz kształtowania świadomego i twórczego podejścia instrumentalisty do zagadnień interpretacji dzieł kompozytorów współczesnych, zgodnej z intencjami ich twórców. Takie ujęcie powyższego zagadnienia wyznaczać może kierunek badań nad sposobem realizacji utworów instrumentalnych przez innych wykonawców oraz może być traktowana jako „interpretacyjna mapa” służąca do poszukiwania różnorodnych rozwiązań interpretacyjnych. Logiczny i merytorycznie właściwy opis tego fragmentu rozprawy doktorskiej stanowić może źródło wiedzy dla instrumentalistów i osób zainteresowanych powyższą twórczością. Opisowi towarzyszą przytaczane przez Autora liczne zestawy przykładów nutowych, obrazujących opisywane zjawiska muzyczne. Szczegółowa zaś analiza języka dźwiękowego, budowy formalnej, aspektu wirtuozerii w literaturze akordeonowej jest udaną próbą połączenia wiedzy teoretycznej i praktycznej Doktoranta.

Dzieło artystyczne wraz z jego opisem przyjmuję **bez zastrzeżeń** i oceniam **pozytywnie**.

Ocena dorobku artystycznego:

Pan mgr Łukasz Nowakowski w latach 2011-2019 wykonał ponad 68 koncertów solowych i kameralnych. W repertuarze koncertowym zamieszcza zróżnicowaną stylistycznie literaturę, obejmującą oryginalną muzykę akordeonową, transkrypcje muzyki dawnej jak również kompozycje o lżejszym, niekiedy rozrywkowym charakterze. Dokonania estradowe Doktoranta realizowane były w placówkach kultury o znaczącym prestiżu artystycznym, między innymi w salach: Uniwersytetu Muzycznego im. Fryderyka Chopina w Warszawie,

Akademii Muzycznej im. I.J.Paderewskiego w Poznaniu, Akademii Muzycznej im. St. Moniuszki w Gdańsku, Auli Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu, czy też Cinecitta Studios w Rzymie. Doktorant brał czynny udział w dziesięciu krajowych i międzynarodowych konferencjach naukowych. Podejmowana przez Pana Nowakowskiego problematyka obejmowała zagadnienia związane z analizą współczesnej literatury i historii akordeonu, wykorzystaniem współczesnej literatury pedagogicznej w dydaktyce instrumentalnej, aspektami wirtuozerii w muzyce instrumentalnej, analizą dzieł muzycznych w obszarze „Wykonawca – słuchacz, twórca, czy odtwórca” jak również obszarze dotyczącym różnic i podobieństw akordeonu cyfrowego i akustycznego. Ważnym elementem doskonalącym kunszt muzyczny i warsztat instrumentalny Doktoranta był Jego aktywny udział w kursach mistrzowskich. Czynnie uczestniczył w zajęciach wielu wybitnych i uznanych na świecie artystów, m.in. takich jak: prof. Aleksander Dmitriev (z Konserwatorium Muzycznego im. M.Rimskiego-Korsakowa w Sankt Petersburgu), prof. Olivier Douyez (z Royal Conservatory of Mons w Belgii), prof. Yuriy Shishkin (z Konserwatorium Muzycznego S.Rachmaninowa Rostow nad Donem), prof. Mario Stefano Pietrodarchi (z Conservatorio Torrefranca Vibo Valentina we Włoszech), czy też prof. Władimir Runczak (z Ukraińskiej Narodowej Akademii Muzycznej im. P. Czajkowskiego w Kijowie).

Dorobek koncertowy Pana Nowakowskiego świadczy o Jego różnorodnych zainteresowaniach twórczych, obejmujących swym zakresem wykonawstwo instrumentalne, połączone z prowadzonymi rozważaniami teoretycznymi, wygłaszanymi na konferencjach naukowo-artystycznych.

Jego ośmioletni dorobek artystyczny oceniam **pozytywnie**.

Konkluzja:

Dorobek artystyczny i twórczy mgr. Łukasza Nowakowskiego oceniam pozytywnie. Stwierdzam, iż w świetle art.13 ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowym i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U.2016 poz.882) spełnia On wymagania formalne. W związku z powyższym pracę doktorską **bez zastrzeżeń przyjmuję**.

